

Στο θεατρικό κάτοπτρο, ο κατακερματισμένος κόσμος

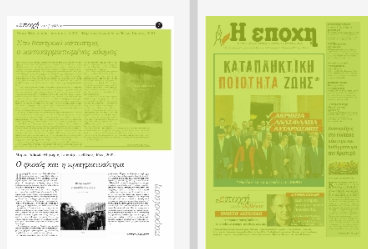
Media: ΕΠΟΧΗ

Page: 39

Published at: 06-02-2022

Author: Surface: 593.58 cm² Circulation: 630

Subjects:

Μισέλ Φάις «Caput mortuum [1392] - Φάρσα αφανισμού», εκδόσεις Πατάκη, 2021

Στο θεατρικό κάτοπτρο, ο κατακερματισμένος κόσμος

Είναι μια νουβέλα που διαβάζεται από το τέλος, δηλαδή από τις σημειώσεις, τους αστερίσκους, το περιθώριό της. Να λάβεις τις πληροφορίες για να σου αποκαλυφθεί το κείμενο. Ας πούμε ότι είναι γραμμένο σαν μια ιδιότυπη διαχρονική «δημοσιογραφική» μαθητεία, τον καιρό που η δημοσιογραφία, όπως την ξέραμε, δεν υπάρχει πια. Ένα χρονικό τέλος και μιας νέας αρχής, ένα θεατρικό... χρονογράφημα για την τελευταία δεκαετία τουλάχιστον. Ή έτσι το διάβασα, τέλος πάντων. Ένα σχόλιο εκ βαθέων για όλα όσα ζούμε ή πεθαίνουν γύρω μας και γι' αυτά που έρχονται ή είναι ήδη εδώ. «Κάποιες φορές αναρωτιέμαι τι όνειρα θα έβλεπε ο συγγρατημένος και νουνεχής ιστορικός ρεπόρτερ Θουκυδίδης».

Η υβριδική γραφή του Μισέλ Φάις στη *Φάρσα αφανισμού* καλεί τον αναγνώστη να πάρει τη σκαπάνη του και να αρχίσει την ανασκαφή μόνος του. Αφηγείται τον κόσμο μας όπως είναι ή γίνεται, χρησιμοποιώντας καθρεφτάκια από τη θεατρική σκηνή, τα δικά σου όμως «καθρεφτάκια» που πουλάς στον «ιθαγενή» εαυτό σου για να ξεγελαστείς. Και κομμάτι-κομμάτι στήνει τον ιστό που σε κάνει να νομίζεις στην αρχή ότι δεν υπάρχει, αλλά στη συνέχεια σε καταπίνει με τη συνοχή, τη συνεκτικότητα και την πυκνότητα των νοημάτων και των συμπερασμάτων που καλείσαι να εξαγάγεις μόνος σου. Ένεργός αναγνώστης, εάν το έχεις ξεχάσει, και όχι καταναλωτής διαδικτυακού... περιεχομένου. «Κάποιος που είναι να διαμελιστεί είναι ήδη διαμελισμένος».

Σε βάζει ο συγγραφέας να δεθείς πάνω στη διεκυστίδα όλων των πιθανών δίπολων: ο Διόνυσος έναντι του Πενθέα, η φύση έναντι του εκπολιτισμού, ο κυκλικός χρόνος έναντι της ευθείας κατάληξης, οι γυναίκες έναντι των ανδρών, η επινώση έναντι του αρχέγονου, η απόρριψη έναντι της αποδοχής, το παρελθόν έναντι του μέλλοντος, το μέρος έναντι του όλου, το κατακερματισμένο έναντι του πλήρους. Προκειμένου να δεις ότι σε περιμένει έτσι κι αλλιώς μόνο ο διαμελισμός, αλλά είναι σαν να σου κλείνει το μάτι ότι τελικά θα βρεις τρόπο να ξανασυνδέσεις μόνος σου τα κομμάτια, έχεις τη συγκολλητική ουσία που πηγαίνει πολύ πίσω στις ρίζες της ανθρωπότητας: την ίδια τη δύναμη της αφήγησης. Στρέφει την προσοχή σου, στο μέτρο, με την αρχαία ελληνική σημασία, αλλά από την ανάποδη: αφού σε αναγκάζει να περιδιαβείς όλα τα άκρα. «Ο φόβος της καταστροφής δεν σε σώζει από την καταστροφή».

Και τα κάνει όλα αυτά με μίαν απίστευτη ειρωνεία. Και τραγική ειρωνεία μαζί, όταν ο παλιός κόσμος καίγεται και ο καινούριος ψάχνει να βρει πώς θα εγκαθιδρυθεί ή μήπως έχει ήδη καταλάβει τα πάντα; «Από

τον αιθέρα στο έρεβος. Από το χαμόγελο του Θεραπευτή, στο χαμόγελο του Εξολοθρευτή. Το αμφίθυμο χαμόγελο του Κανένα».

Στον καιρό της μετά-ανησυχίας, ο Φάις αντλεί από τον Ευριπίδη, ας πούμε ότι παίρνει τον καμβά του και κεντάει πάνω εκεί την εικόνα του σύγχρονου κόσμου, με τα αίματα, τα σπέρματα, τα ψυχοβγαλτικά ζητήματα, όλα εκείνα που συνιστούν δηλαδή τον άνθρωπο όλων των εποχών. «Όταν μονάζεις θα φας τις σάρκες σου, όταν αφήνεται στο πλήθος θα σε κατασπαράξουν».

Ας πούμε ότι παίρνει την «αρχαία σκουριά» για να χρωματίσει τα σημερινά άνθη του Κακού, στην κοινωνία, την πολιτική, την ιδιωτεύση των ατόμων, στο ψυχικό τους ισοζύγιο. «Ο χρόνος της καθαριότητας θα ήταν χρόνος της διακοπής, της παύσης, της ασυνέχειας, της σιωπής». Και δεν αφήνει κανένα σε χλωρό κλαρί. Ούτε τους αρχαιοελληνικούς μύθους ούτε και τους μεγάλους τραγικούς. Ας πούμε για να προμαντεύσει ένα μέλλον που οσμίζεται από την πλευρά του «αόρατου» συγγραφέα: «Η Ευρώπη φόφησε. Τετελεσμένο. Η Αφρική και η Ασία του πεινασμένου νομάδα, αλλά και η Ευρώπη των βαρχειμένων αγοριών και κοριτσιών, από τη στιγμή που δεν έχουν να χάσουν παρά μόνο την ανεργία τους ή την ανία τους, θα παλουκώσουν τη γερμανική μεταφυσική, θα στραγγαλίσουν τη γαλλική τέχνη, θα κάψουν ζωντανή την αμερικανική πολιτική. Τετελεσμένο.»

ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ ΣΚΑΛΙΔΗ